

It can be concluded that the study of the problem of «professional exhaustion» has great practical significance, using the received data in the system of psychohygienic, psycho-correctional measures which provide the preservation and strengthen the health of psychological, social and educational workers' health.

And so it is extremely important to study the conditions of social workers and provide the necessary measures to prevent and overcome the exhaustion. Because it is a specialist's well-being which influences both mental and physical condition of the client who came for help.

Keywords: *professional exhaustion, emotional exhaustion, individual precautions, internal and external factors, symptoms.*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО МАГІСТРА ФІЛОЛОГІЇ

УДК: 378.22+377.36+80

Копуць О. А.

У статті порушено проблеми формування мовної особистості майбутнього філолога в процесі професійної підготовки; обґрунтовано роль професійної орієнтації в підвищенні ефективності підготовки магістрів філології; розкрито якості мовленнєво-розумової діяльності, що складають основу професійно значущих компетенцій філолога.

Ключові слова: *професійна мовна особистість, магістр філології, профорієнтація, професійно значущі компетенції, мовленнєво-розумові вміння.*

ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ЯЗЫКОВОЙ ЛИЧНОСТИ БУДУЩЕГО МАГИСТРА ФИЛОЛОГИИ

Копуць О. А.

В статье затронуты проблемы формирования языковой личности будущего филолога в процессе профессиональной подготовки; обоснована роль профессиональной ориентации в повышении эффективности подготовки магистров филологии; раскрыты качества мыслительно-речевой деятельности, составляющих основу профессионально значимых компетенций филолога.

Ключевые слова: *профессиональная языковая личность, магистр филологии, профориентация, профессионально значимые компетенции, мыслительно-речевые умения.*

PROFESSIONAL LINGUISTIC PERSONALITY DEVELOPMENT OF THE FUTURE MASTERS OF PHILOLOGY

Kopus O. A.

The article is devoted to the problem of linguistic personality development of the future masters of Philology within the process of professional training; the role of professional orientation in the field of efficiency training advancement intended for masters of Philology is

grounded; the properties of speech-and-cognitive activity comprising the basis of masters' professionally significant competences are revealed.

Key words: *professional linguistic personality, master of Philology, professional orientation, professionally significant competences, speech-and-cognitive skills.*

У сучасних умовах реформування освітньої галузі в Україні, чітких орієнтирах на інтеграцію вищої освіти у світовий і європейський освітньо-науковий простір необхідність наукового осмислення і розробки раціональної й ефективної моделі формування професійної мовної особистості майбутнього фахівця не підлягає сумніву (А. Богуш, М. Вашуленко, О. Горошкіна, С. Єрмоленко, Л. Мацько, Г. Онкович, О. Семенов, Т. Симоненко, Л. Струганець, М. Пентилюк та ін.). Сказане повною мірою стосується і підготовки майбутнього магістра філології, метою якісного навчання якого визначено формування національно свідомої, духовно багатой професійної мовної особистості, яка вільно володіє всіма засобами державної мови, щонайменше однією іноземною мовою; формування духовного світу майбутнього фахівця, цілісність світоглядних уявлень, загальнолодських ціннісних орієнтирів через долучення до мови, до культурних надбань рідного народу; розвиток пізнавальної і творчої самостійності; створення умов для самореалізації, саморозвитку.

На традиційні лінгводидактичні уявлення про сутність якісної філологічної освіти вплинули і швидке зростання загальної комп'ютеризації та стрімке розповсюдження новітніх технологічних засобів (Т. Донченко, С. Єрмоленко, Л. Мацько, Н. Остапенко, М. Пентилюк, К. Плиско, О. Семенов, Т. Симоненко, В. Цимбалюк). Водночас, на нашу думку, якщо розробники нових освітніх стандартів, навчальних програм і науково-методичного забезпечення хочуть залишитися в руслі загальноєвропейських інноваційних процесів, то слід переглянути цілі і завдання мовної підготовки студентів на обох рівнях вищої освіти: бакалаврському і магістерському.

Оскільки особливе місце в підготовці магістрів філології посідає базова лінгвістична підготовка, що закладає міцний фундамент для загальнофілологічної освіти, *метою* започаткованого дослідження виступило формування професійної мовної особистості майбутніх магістрів філологічних спеціальностей, а завдання цієї розвідки полягає у визначенні ролі професійної орієнтації в підвищенні ефективності процесу підготовки майбутніх магістрів філології.

Безперечно, сучасний магістрант характеризується потребою в самостійності, у вільному визначенні міри і режиму інформаційного пошуку, перебуває в активній фазі акумулювання життєвого досвіду і використовує його як джерело навчання. Готовність магістрантів до навчання є значно вищою, ніж у студентів, бо пізнавальна потреба вже пов'язується ними з потребами розв'язання конкретних життєвих проблем, професійних уподобань, тому магістранту належить провідна роль у визначенні цілей навчання. Магістранти, на відміну від студентів, у більшості своїй мають чітко визначену мету, план, вони прагнуть до апробації набутих нових можливостей, щоб бути компетентними в професії й ефективно їх реалізовувати. Саме тому магістранти бажають одразу застосовувати отримані знання, уміння й навички, а не накопичувати їх на майбутнє.

Як відомо, спеціалізація філолога належить до професій (учитель, диктор, журналіст, коректор, документознавець, диктор-коментатор і т. ін.), які вимагають використання мови з фаховою метою. На відміну від інших професій філологічна ускладнена ще й тим, що почасти потребує і володіння кількома мовами, поєднуючи в собі комунікативну, організаторську, гностичну, перетворювальну функції, приманні різним класам професій, адже в певних професійних ситуаціях у ній комбінуються завдання і риторика, і організатора, і коментатора, і диктора тощо. Крім того, білінгвальна професійна діяльність філолога-україніста міцно пов'язана з постійною перебудовою артикуляційної, перцептивної і значним чином понятійної систем, при цьому всі види мовленнєвої діяльності, перетворившись на професійні, набувають нових якостей. Професійність у такому разі, на нашу думку, виявляється передовсім в усвідомленні і керуванні власними мовленнєвими діями, у системності практичних знань українського та іноземного мовного і фонового матеріалу, а отже, у здатності встановлювати міжмовні і міжкультурні відповідники й розходження в способах вираження понять. Професійність характеризується також сформованістю механізму перемикавання, який полягає в перекодуванні та переосмисленні всіх або частини значень у знаках як однієї, так і іншої / інших мов.

У зв'язку із цим очевидним є той факт, що філологічну професію може осягнути людина, яка володіє певним типом мислення, лабільною нервовою системою, добре розвинутою семантичною й оперативною пам'яттю, високим рівнем вербального інтелекту, інтерпретативними здібностями. Навряд чи потребує додаткових доказів і пояснень та обставина, що студенти з погано розвинутим українським мовленням нечасто досягають значних успіхів у розвитку мовлення іноземною мовою і, навіть, близькостпорідненою – російською. Скажімо, наш багаторічний досвід викладання у виші доводить, що успішне оволодіння мовно-мовленнєвими вміннями й навичками на професійному рівні стає можливим лише на основі високорозвинутої мовленнєвої культури рідною і другою мовами та за умови сформованості механізму перемикавання, що складає сутність перекладацьких здібностей під час досягнення рівня «змішаного білінгвізму»: єдина понятійна система, пов'язана з двома мовними кодами. Звідси випливає цілком закономірна потреба в професійно орієнтованому відборі майбутніх магістрантів-філологів.

Уточнимо, які якості мовленнєво-розумової діяльності характеризують, на нашу думку, унікальність філологічного типу мислення і визначатимуться нами як професійно значущі для профвідбору до магістратури. До них, у першу чергу, належать: 1) здатність до ймовірного прогнозування в оцінці комунікативної ситуації і виборі способу дії під час репетиції й осмисленні повідомлюваного; 2) значний обсяг оперативної пам'яті і висока продуктивність смислового запам'ятовування; 3) здатність концентрувати і дозовано розподіляти увагу; 4) усвідомлення способу смислоутворення і визначення контекстуального значення повідомлення; 5) уміння конструювати смисл повідомлення, співвідносячи контекстуальне значення із ситуацією й фоновими знаннями; 6) здатність до згортання у внутрішньому мовленні і розгортання в зовнішньому змісту висловлювання; 7) уміння аналізувати факти і типові комунікативні ситуації; 8) усвідомлене прагнення до вдосконалення комунікативних навичок і набуття фахових знань.

Означена група операційних смислотворювальних умінь складає підґрунтя професійно значущої компетенції, однієї з провідних у формуванні професійної мовної особистості майбутнього філолога.

У більшості зарубіжних і вітчизняних досліджень останніх років (А. Богун, М. Вашуленко, І. Зимня, Ж. Клименко, М. Пентилюк, Т. Симоненко, Л. Струганець, І. Штерн, А. Хуторської) поняття «компетенція» витлумачено не як набір здатностей, знань і вмінь, а як спроможність / готовність *мобілізувати всі ресурси* (організовані у вигляді системи знання і вміння, навички, здатності й психічні якості), *необхідні для виконання завдання на високому рівні* (курсив наш – О. К.), відповідно до конкретної ситуації, тобто адекватно до цілей і умов перебігу дії. Зрозуміло, процес мобілізації систематизованих ресурсів, відображених у свідомості окремої людини, дозволяє ввімкнутися в орієнтувальну основу дії і встановити численні зв'язки з її виконанням. Важливість цього психічного процесу, на думку П. Я. Гальперіна, важко перебільшити, оскільки «від якості орієнтування, частиною якого є об'єктивне знання, залежать і якості людської дії, і якості продуктів цієї дії, і, зрештою, якість її формування» [2, с. 228-229].

Звичайно, компетенції як «готовності до мобілізації» в безпосередньому зв'язку з ефективністю й оптимальною рентабельністю дії найбільш повно відповідає діяльнісній моделі навчання, спрямованій на розвиток здатності мислити глобально, поєднувати необхідні базові елементи (знання, вміння, навички) в одне ціле для досягнення високого рівня виконання дії залежно від мети, контексту, ситуації, функції тощо. Таким чином, компетенція як інтегральна інтелектуальна якість професійної особистості виконує одночасно і роль її «виробничих сил».

Отже, у процесі лінгвістичної підготовки магістрантів філологічних спеціальностей професійно значущими стають такі компетенції, як-от: 1) семантична – здатність мобілізувати ресурси (організовані в систему знання, вміння, особистісні якості), необхідні для виділення і породження смислу; 2) інтерпретативна – готовність мобілізувати ресурси, необхідні для визначення контекстуального значення мовних засобів та їх трансформації; 3) текстова – спроможність мобілізувати ресурси, потрібні для текстової діяльності (породжувати і відтворювати текст), а також розрізняти тип, жанр і стиль тексту.

Крім того, формування рідною мовою і розвиток означених компетенцій в оволодінні іноземною сприятимуть утворенню перекладацьких навичок. Так, семантична компетенція, спираючись на смислову (семантичну) пам'ять, концентрацію і перемикавання уваги, дозволяє сприймати й утримувати в пам'яті смисловий зміст повідомлюваного, виокремлювати його основні семантичні блоки. Завдяки інтерпретативній компетенції набувають розвитку вміння передавати, формулювати й перекодувати смисл одержаного повідомлення відповідно до того чи того дискурсивного контексту. Не менш важливою для розвитку таких умінь є текстова компетенція, на базі якої виформовується вміння зберігати під час тлумачення тексту його денотативну, конотативну, нормативну, прагматичну й естетичну еквівалентності. Причому ці компетенції повинні бути сформованими в рідномовній освіті ще до моменту вступу до магістратури. Ця передумова, з нашого погляду, не лише гарантує подальше професійно спрямоване, специфічне

оволодіння українською мовою на якісно вищому щаблі, а й сприятиме набуттю професійно значущих компетенцій в оволодінні іноземними мовами.

Таким чином, фундаментальна лінгвістична підготовка, головною метою якої повинно виступити формування професійної мовної особистості, покликана закласти підґрунтя для здобуття кваліфікації філолога освітньо-кваліфікаційного рівня магістра. Саме ці якості володіння мовами слід оцінювати на вступних іспитах до магістратури. Наприклад, випробування на професійну придатність охоплюють як завдання, що дозволяють оцінити рівень і якість володіння тією чи тією мовою, здібності до аналізу й синтезу, лінгвістичної рефлексії, сформованість механізму перемикавання і перекодування смислу, так і рівень загальної культури, обізнаність у сучасних наукових парадигмах тощо. Крім цього, варто звертати увагу і на особистісно-психологічні, комунікативні якості вступників, що в подальшому полегшить орієнтування у виборі теми магістерського дослідження.

Водночас, профорієнтаційний відбір не є безумовною гарантією професійного успіху після закінчення магістратури. Типове вступне тестування, яке оцінює здебільшого лінгвістичну компетенцію абітурієнтів, не може виявити їхні фахові схильності і здібності, оскільки під час його проведення специфіка майбутньої професійної діяльності як особливого виду мовленнєво-розумової діяльності враховується лише формально. Чинні критерії оцінювання допоки не дозволяють в повному обсязі виявити рівень сформованості професійно-значущих мовно-мовленнєвих умінь і теоретичних знань вступників. У цьому, на нашу думку, міститься парадокс ситуації, що склалася: при всьому прагненні до утвердження статусу філологічної професії і престижу української мови насправді на практиці реалізується традиційне недооцінювання та поверхнєве ставлення до важливості рідномовної освіти у вишах.

Звичайно, можна безкінечно реформувати систему вищої освіти, змінювати державні освітні стандарти, вводити нові спеціалізації й очікувати на виході випускника магістратури, який засвоїв програму і спроможний здійснювати професійну діяльність. Але відкритим залишається питання, чи дасть ця система бажані результати, якщо в її основі – абітурієнт, не підготовлений до оволодіння професією. У зв'язку із цим важливо, щоб вступники до магістратури добре усвідомлювали її вимоги й порівнювали свої здібності і можливості із цими вимогами. Необхідно, щоб до вступу до магістратури вони чітко уявляли собі не лише тільки те, що повинні знати і вміти, але і *як* знати і *як* вміти, щоб оволодіти обраною професією.

Успішне реформування вищої освіти залежить також і від того, яким формам і методам навчання (репродуктивним або активним) надасться перевага і наскільки задіяний особистісний потенціал магістранта. Хоча до магістратури вступають загалом найкращі випускники бакалаврату, усе ж різноманітні психологічні особливості (увага, темперамент, пам'ять, психологічний тип, стиль мовлення) зазвичай не беруться до уваги, і тому викладачеві необхідно враховувати приховані індивідуальні риси, які проявляються в індивідуальній, парній та групових формах роботи, оскільки важливими в умовах особистісно зорієнтованого навчання виникає необхідність врахування не лише мовленнєвих і розумових здібностей, а й особистісних якостей, життєвого досвіду, інтересів, запитів, схильностей та можливостей. У зв'язку із цим перспективним вважаємо

твердження І. Беґа, що особистісно зорієнтований підхід у навчанні повністю асимілюється із суб'єктно-діяльним, компетентнісним, синергетичним, комунікативно-діяльним підходами, виразно виявляється в кожному з них, ґрунтуючись на механізмах свідомості й самосвідомості, сприяє формуванню ціннісних орієнтирів у різних видах діяльності [1].

Отже, перенесення акценту з навчальної діяльності викладача на пізнавальну діяльність магістранта сприяє його самореалізації, самоорганізації, самовихованню і саморозвитку. Це слід урахувати під час розробки нових державних стандартів професійної підготовки магістрів-філологів, адже це дає їм більше можливостей для самостійного вибудовування процесу навчання відповідно до своїх нахилів, здібностей і можливостей. Відповідно, зростає роль науково-педагогічних працівників у створенні умов для свідомого вибору майбутнім магістром філології «індивідуальної освітньої траєкторії», в уточненні цілей і планування навчальної діяльності.

У зв'язку з висловленим особливого значення в системі підготовки магістрів філологічних спеціальностей набуває етап профорієнтації в майбутній професії, націлений, по-перше, на уточнення специфіки й основних функцій професійної діяльності; по-друге, на усвідомлення психологічних, комунікативних, організаторських, особистісних вимог, необхідних для якісного оволодіння професією філолога; і по-третє, на орієнтування на їх розвиток і вдосконалення під час навчання в магістратурі. Таким чином, професійна орієнтація дозволить абітурієнту попередньо осмислити свою майбутню діяльність і визначити можливі шляхи самовдосконалення в цій діяльності.

Водночас проблему залучення випускників, здібних до професійного оволодіння філологічним фахом, можливо розв'язати різними шляхами. Передовсім потрібна особлива робота з подолання формальної і почасти хибної профорієнтації, реалізованої ще в школі, яка лише посилює стереотипне уявлення про легкість вступу і навчання в гуманітарних університетах порівняно з технічними. Цього можливо досягти, скажімо, на етапі професійної орієнтації, організовуючи низку відповідних заходів, як-от:

- консультації, співбесіда з використанням психолого-філологічного тестування рівня загального і вербально-лінгвістичного інтелекту, перцептивних умінь, мнемічних властивостей пам'яті, слухової диференційованої чутливості, лінгвокреативних здібностей тощо;

- розробку навчально-методичного забезпечення для вступників з розвитку необхідних якостей;

- проведення у випускних класах загальноосвітніх шкіл і на випускних курсах філологічних факультетів у дні відчинених дверей професійно-орієнтованих курсів (з володіння семантичною, текстовою, інтерпретативною компетенціями) або попереднього тестування, наприклад з вияву загальнофілологічної ерудованості, на швидкість реакції, на визначення фахових понять, повний виклад прослуханої вербальної інформації, а також її коректна компресія тощо.

З-поміж окремих заходів чільне місце має посісти професійно спрямоване тестування, проведене безпосередньо перед вступними іспитами до магістратури і націлене на вияв рівня сформованості таких мовленнєво-розумових якостей, як: а) вербальна мобільність (уміння варіювати передачу смислу),

б) концентрація уваги, в) швидкість мовленнєвої реакції, г) обсяг вербальної й оперативної пам'яті та мовних ресурсів, ґ) функціонування механізму ймовірного прогнозування і рівень розвитку білінгвальних навичок перемикаання з однієї мовної системи на іншу. Крім цього, цей перелік ми б розширили за рахунок таких професійних якостей, як: а) здатність аналізувати, переформулювати, конденсувати, редагувати тексти різного жанрово-стильового призначення, б) загальнофілологічна грамотність, в) спроможність до швидкого пошуку необхідної інформації в лексикографічних джерелах, зокрема в мережі Інтернет, в) розвинене чуття мови, що сприяє розвиткові здібності до саморенлексії і відповідальності за власну мовленнєву продукцію, ґ) гнучкість мовленнєвої поведінки тощо. Зокрема, для вияву рівня оволодіння означеними якостями можливо рекомендувати такі завдання:

- на трансформацію лексико-граматичної структури висловлювання;
- на переформулювання і рефразування смислу;
- на оперування стилістичними й риторичними засобами;
- на вилучення й утримання в пам'яті головної інформації (обсяг семантичної пам'яті);
- на компресію прочитаного тексту;
- на вміння пояснювати, коментувати наукові факти й поняття, формулювати визначення;
- на відтворення з пам'яті бібліографічних джерел, персоналій тощо (обсяг вербальної пам'яті).

Як засвідчив пошуковий етап педагогічного експерименту, проведений у період вступної кампанії до магістратури в державних / національних університетах м. Одеси, Києва, Полтави, Херсона, Кам'янець-Подільського, пропонуване тестування, а особливо підготовка до нього допомагають абітурієнтам усвідомити й виміряти власні лінгвістичні та професійно значущі здібності і можливості, рівень розвитку вербального інтелекту й мовленнєвої культури, а отже, оцінити доцільність вибору майбутньої професії. Таким чином, розширення формату когнітивного складника професійної компетенції (загальної здібності до оволодіння філологічним фахом) створює передумови для більш усвідомленого вибору професії та запускає механізм внутрішньої мотивації в навчанні. Хоча тут виникають й певні утруднення, оскільки введення додаткового професійно-спрямованого випробування дещо ускладнює і збільшує в часі саму процедуру проведення вступних іспитів, що наразі не обмежено Умовами вступу до вищих навчальних закладів. З огляду на це, ми вважаємо, що більш доцільним буде внесення певних професійно-спрямованих коректив і змін у наявні вимоги до вступу, наприклад: заміна письмової тестової перевірки знань на виклад наукової проблеми у вигляді статті або введення усної співбесіди, яка дозволить виявити рівень володіння вищеперахованими професійно значущими мовленнєво-розумовими якостями.

Наша переконаність у необхідності проведення означених заходів, що сприятимуть створенню цілісного уявлення про філологічну діяльність майбутнього магістра – викладача-філолога, ґрунтується на думці П. Я. Гальперіна, згідно з якою «повновага дія більш високого ґатунку не може класитися без оперта на попередні форми тієї самої дії і зрештою на її вихідну форму. Остання становить дію, виконувану в повному складі своїх операцій як зовнішній, чуттєво сприйманий матеріальний процес» [2, с. 162].

Сумуючи викладене, зазначимо, що усвідомлення важливості розвитку й удосконалення професійно значущої компетенції та мовленнєво-розумових умінь майбутніх магістрів філології не менш суттєво як для майбутніх викладачів вищої школи філологічного профілю, так і для учителів-словесників, які працюватимуть у загальноосвітніх навчальних закладах. Проведення професійної орієнтації, а на цій підставі і професійно-спрямованого відбору вступників дозволить із самого початку навчання в магістратурі: а) вплинути на переусвідомлення специфіки професійної філологічної діяльності, б) зорієнтувати лінгвістичну підготовку на інтелектуальний і когнітивний розвиток магістрантів, тобто не на механічне засвоєння фахових знань з окремих дисциплін, а на розширення інтелектуальних ресурсів особистості засобами окремих дисциплін магістерського курсу, в) посилити практичну значущість і міждисциплінарну інтеграцію блоку мовознавчих дисциплін, курсу лінгводидактики, педагогіки і психології вищої школи, що багато в чому підвищить ефективність професійної підготовки загалом. Саме за таких умов, на нашу думку, можливо здійснити переорієнтацію базової лінгвістичної освіти (бакалаврат) на формування професійної мовної особистості майбутнього магістра філології і тим більш ґрунтовно підготувати його до оволодіння спеціальністю.

Перспективу подальших розвідок убачаємо в розробленні методичної системи формування професійної мовної особистості майбутніх філологів в умовах університетської освіти.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бех І. Д. Особистісно орієнтоване виховання / Іван Дмитрович Бех. – Інститут засобів навчання. – К. : Атіка, 1998. – 204 с.
2. Гальперин П. Я. Введение в психологию : учеб. пособие [для студ. вузов, обучающ. по гуманитарным специальностям] / П. Я. Гальперин ; под ред. А. И. Подольского. – М. : Кн. дом «Университет», 2000. – 327 с.
3. Мацько Л. І. Аспекти мовної особистості у проєкції педагогічного дискурсу / Л. І. Мацько // Дивослово. – 2006. – № 7. – С. 2–4.
4. Остапенко Н. М. Теорія і практика формування лінгводидактичних компетентностей у студентів філологічних факультетів ВНЗ : [монографія] / Н. М. Остапенко. – Черкаси, 2008. – 330 с.
5. Пентилок М. Мовна особистість майбутнього вчителя-словесника в контексті професійної підготовки / Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (педагогічні науки). Частина 2, 2014. – Умань, 2014. – С. 290–297.
6. Семенов О. М. Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки) : монографія / за ред. Л. І. Мацько. – К., 2007. – 303 с.
7. Симоненко Т. В. Теорія і практика формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів : [монографія] / Т. В. Симоненко. – Черкаси : Брама, 2006. – 330 с.
8. Формування мовної особистості на різних вікових етапах : монографія / А. М. Богуш, О. С. Трифонова, О. І. Кисельова та ін. ; Півден. наук. центр АПН України. – Одеса, 2008. – 271 с.

PROFESSIONAL LINGUISTIC PERSONALITY DEVELOPMENT OF THE FUTURE MASTERS OF PHILOLOGY

Kopus O. A.

Abstract. *The article deals with the problems of qualitative education for the future masters of Philology which aims at developing nationally conscious, spiritually rich professional linguistic personality who can easily master all means of the state language as well as at least one foreign language; the development of a future master's spiritual world, the integrity of philosophical views, values common to all mankind by means of his / her involvement into the language, cultural heritage of native people; the development of cognitive and creative independence; creation of conditions for self-realization and self-development.*

The stage within further professional orientation aimed at determining the specificity and main functions of professional activity gains great importance in the training system intended for masters of Philology. Comprehension of psychological, communicative, organizational and individual requirements necessary for future philologists to master their profession is proved to be significant alongside with the orientation to their development and improvement while studying for a master's level course.

Professional orientation enables a school-leaver to conceive his / her further activity and determine possible ways of self-improvement in this very activity in advance. Professionally oriented testing conducted directly before entrance exams for a master's level course to start is an eminent feature of this process, the testing being aimed at identifying a development level of these speech-and-cognitive properties: a) verbal mobility, b) concentration of attention, c) speed of speech reaction, d) volume of verbal and main memory and linguistic resources, in particular.

Starting a master-course, professional orientation and, on its ground, professionally oriented choice of school-leavers facilitate: a) their re-comprehension of the specificity of professional philological activity, b) orientation of linguistic training to intellectual and cognitive development of master-course students, c) strengthening of practical importance and interdisciplinary integration of the linguistic disciplines, a course of Linguodidactics (Language Education), Higher School Pedagogy and Psychology, which can on the whole raise efficiency of professional training.

These particular conditions enable re-orientation of fundamental linguistic education (1-4 years of study) to the development of professional linguistic personality of a future master of Philology as well as to train them thoroughly in order they could master their profession.

НАВЧАННЯ РОЗУМІННЯ АВТЕНТИЧНИХ ТЕКСТІВ СТУДЕНТІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ НА ОСНОВІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

УДК: 378+37.037+801.73

Ірхіна Ю. В., Михайлова Л. О.

У статті висвітлюється проблема інтегрованого навчання студентів інституту фізкультури і спорту. Дано визначення «інтеграції» та перелік її функцій (методологічна, розвиваюча та технологічна). Показані умови, що забезпечують позитивний вплив інтеграції на заняттях англійської мови. Інтеграція – це результат